

Kovara Yekitiya Jinen Kurdistan - Kurdische Frauenzeitschrift

JIYAN

Hejmar : 12
Wext : Çiriya Pêşîn 1994
Biha : 2 DM

Jı Pênûsa Xwendevanan - Leser Briefe - Okurun Kaleminden

Hevalên Hêja,

Ich komme aus Nord Kurdistan und bin 14 Jahre alt. Ich möchte Euch berichten, wie ich mich oft fühle und denke. Immer wieder stelle ich mich vor, daß ich in Kurdistan auf einer großen Wiese liege und ein Blüttengeruch mit frischem Wind herab auf mein Gesicht zu weht. Es ist so, wenn meine Freunde immer den Atlas blättern und stolz mit ihren Zeigefinger ihre Länder zeigen, bleibt oft nur mein Zeigefinger dort, wo sie auch immer ist. Je mehr ich über Kurdistan höre oder schreibe, desto größer wird meine Liebe zu Kurdistan. Kurdistan ist ein Land voller Geheimnisse, Schönheit und Freundlichkeit.

Vor kurzem fragte mich ein türkisches Mädchen, ob ich eine Türkin bin. Ich sagte "nein". Dann fragte sie, woher ich komme. Ich sagte "aus Kurdistan". Dann sagte sie ganz plötzlich "Bist Du auch PKK?" Mir war ganz klar, daß sie gar nicht informiert ist. Kurdische Jugendliche in meinem Alter interessieren sich gar nicht für politik. Meine Meinung nach sollte man den

Jugendlichen mehr über Politik und Kurdistan informieren. Das, was mich am meisten stört ist, wenn man Jemanden sagt, daß man Kurde ist, daß sie dann sofort fragen, ob man "PKK" ist. Es ist genau so, wenn ich mal Einen fragen würde, aus welchem Land er-sie- kommt und die oder der Jenige sagen würde "aus Deutschland", dann müßte ich ja fragen, obwohl man es nicht vergleichen darf, ob er-sie- auch ein "Nazi" ist.

Man sollte für Kinder oder Jugendliche eine kurdische Zeitung oder Zeitschrift herausbringen. Ich bin mir sicher, daß man aus dieser Zeitung viel lernen könnte. Viele denken, es gibt nur eine Partei und sie heißt "PKK". Dabei gibt es über zehn Parteien. Ich appelliere an die KOMJIN und andere Organisationen, daß man auch an Jugendliche denkt und sie über Kurden und Kurdistan informiert.

Ich halte sehr viel von Leserbriefen und wünsche Euch viel Erfolg.

Mit freundlichen Grüßen
Sidem

Değerli JİYAN Dergisi Çalışanları,

Azadi Gazetesi'nde çalışmalarınıza ilişkin bir haber okuduk ve yazışmak amacıyla adresinizi aldık.

Bizler, bir grup bayan tutsak olarak, özgür bir geleceğe, özgür kadınlarla ulaşılacağına inanıyoruz. Bu anlamda, çalışmalarınızı merak ediyor ve takip etmek istiyoruz. Bu konuda bize yardımcı olar ve derginizi sürekli gönderirseniz memnun oluruz.

Ancak, bulunduğumuz cezaevi, Avrupa'dan gelen yayınları bize ulaştırmıyor. Dolayısıyla bir yolunu bulup, bize ulaşabilecek şekilde dergilerinizi gönderirseniz seviniriz.

Çalışmalarınızın, Kürdistan kadınının özgürlük mücadelesinde bir adım olmasını diliyor, başarılar diyoruz.

Devrimci selamlar.

Aysel ve Sere

Sevgili JİYAN Çalışanları,

Ülkemizden uzaklarda, ama ülkenin sıcaklığını yaşayarak sürdürdüğünüz çalışmalar, Kürt kadınları olarak bizi gururlandırıyor. Derginizin ilk sayıları elimize geçmişti. Ancak uzun bir süre alamayınca, yayınına son verildiğini sanmıştık. Bugün bakıyoruz ki 11. sayıya kadar gelmişsiniz. Bu, Kürt kadınının Kürdistan tarihinde en büyük rol oynadığı dönemin işaretidir. Derginizin diğer sayılarını ve yeni çıkacak olanları temin edebileceğimiz bir adres bildirirseniz çok seviniriz.

Çalışmalarınızda başarılar diliyoruz.

Bir grup kadın adına
Şilan - Diyarbakır

KOMJIN'IN 5. YIL KUTLAMALARINA İLİŞKİN PROGRAM

21 Ekim, saat 19.00

"Frau in Kurdistan" konulu fotoğraf sergisinin açılışı
(Müzik ve kokteyl eşliğinde)

Adres: Volkshochschule-KÖLN (Neumarkt)

25 Kasım, saat 18.00

Bilge Acar ile söyleşi

Adres: VHS-KÖLN Forum III

9-11 Aralık tarihleri arasında

"Uluslararası Kürdistanlı Kadınlar Konferansı"

Adres: Jugendgästehaus-KÖLN

İsteme Adresi: c/o Hevalti
Robertstr. 5-7 51105 Köln

Kürt kadınları olarak ülkemizdeki gelişmelere yönelik önlemler almak zorundayız

Çeşitli iletişim kanallarından aldığımız bilgiler, ülkemizde yaşanan toplumsal olayların vahşet boyutuna doğru hızla tırmandığını gösteriyor.

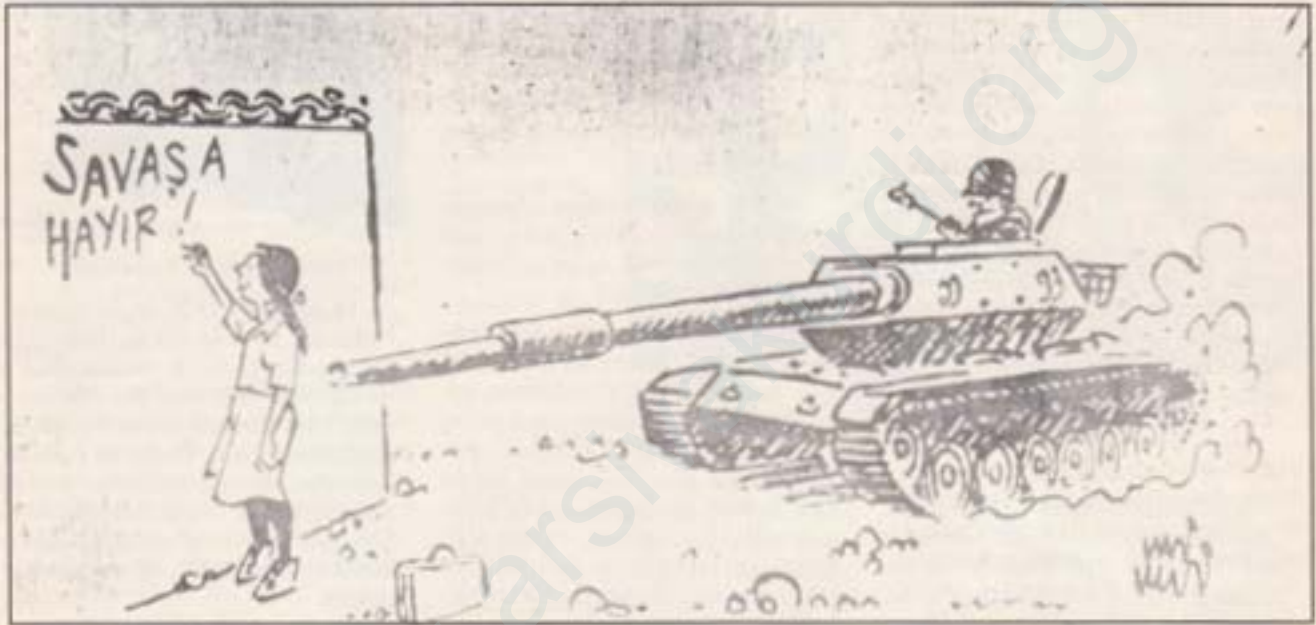
Türk devleti, ordu, polis, korucu ve özel timler aracılığıyla, ülkemizde doğa ve insanlara yönelik topyekün bir imha politikası uyguluyor. Köyler yıkılıyor, ormanlar yakılıyor ve si-

lar içinde yaşayan Avrupadaki göçmenler olarak neler yapabileceğimizi düşünmek ve uygun önlemler almak, gerekli çalışmaları organize etmek zorundayız.

Özellikle göçmen Kürt kadınları olarak görevimiz daha da zor. Bizler bir yandan ülkemize ve halkımıza yönelik bu vahşete karşı mücadele

larımızı tartışmak ve onları enforme etmek için yabancı kadın dernekleleriyle de sıcak ilişki kurmaya çalıştık ve gözle görülür bir ilerleme kaydedtik. Bu ilişkilerin daha da pekişmesi için çaba göstereceğiz.

Kürt ve kadın olmamızdan dolayı omuzumuza binen ağır yükü taşıyabilmemiz için, saflarımızı daha da

lahsız Kürt köylüleri kurşuna diziliyor.

Köy aramalarında kadınlara cinsel tacizde bulunuluyor, yüzlerce kadının ırzına geçiliyor.

Bu insanlık dışı uygulamalardan kaçarak metropollere akın eden insanların bu sefer de başka bir belalı yaşamın içine düşüyorlar. Devletin örgütlü propagandası sonucunda ırkçı-şoven bir nitelik kazanan Türk insanları, bu göçmen Kürtlere ev vermiyorlar. Komşu olmak istemiyorlar. Bu sistematik dışlanma sonucu göçmen Kürtler, metropollerde gettolar oluşturarak yaşamaya çalışıyorlar.

Metropollerdeki Türklerin çoğu, oğlunun ölümünden, enflasyondan, hayat pahalılığından, işsiz kalışından, maaşının artmamasından, tanımadığı göçmen Kürtleri sorumlu tutmaktadır.

Bizler, farklı acılar ve haksızlık-

ederken, diğer yandan da kadın olmaktan dolayı karşı karşıya kaldığımız cins ayrımcılığına karşı çıkmak zorundayız.

İşte bu bilinç ve kararlılıkla oluşturduğumuz kadın örgütü ve Jıyan yayınıyla, bu kutsal ve onurlu görevimizi yerine getirmeye çalışıyoruz.

Beş yılı aşkın süredir, büyük bir özveriyle çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bu süre zarfında eksikliklerimizi görebilme ve onları düzeltme olgunluğuna eriştik.

Bir taraftan yurtdışındaki göçmen Kürt kadınlarıyla ilişkilerimizi daha da geliştirme çalışmalarını yürütürken, bir taraftan da ülkemizdeki Kürt kadınlarıyla ilişki kurmanın olanaklarını yaratmaya çalıştık. Bu çalışmalarımızı daha kararlı ve bilinçli bir biçimde yürütmeye devam edeceğiz.

Ulusal ve cinsiyete dayalı sorun-

sıklaştırmak, özverili olmak, kendimizi sürekli yeniliyerek yetkinleştirmek zorundayız.

Okuyucularımızın sıcak ilgisi, bize umut ve güç vermektedir. Bu sıcak ilginin, fikir üretmek, yazı yazarak, her konuda öneri sunarak daha da güçlenmesini bekliyoruz.

Unutmayalım, biz kadınlar Kürt halkının yarısını oluşturuyoruz. Nüfusunun yarısı mücadele dışında kalan bir toplumun kurtuluş çansı yarıyara azalmış demektir. Bunun için kadın-erkek tüm devrimci, demokrat, yurtsever Kürt birey ve örgütleri, Kürt kadın hareketlerine destek vermelidirler. Bizler bağımsız kişiliğimiz ve mücadele doğrultumuzdan ödün vermeden, aynı amaca yönelik çalışma yapan kişi, kurum ve kuruluşlarla iş ve güç birliği yapmaya açık olacağız.

Redaksiyon

Kürdistan tarihinde Haziran-Eylül ayları sürecine denk gelen gelişmeler

Nûjen

Ülkemiz Kürdistan'ın sömürgeci-lerce paylaşılmasından bu yana, gün yoktur ki Kürt halkı baskı, zulüm ve katliamla karşılaşmasın. Bugün ülkemizde, özellikle de Kuzey kesiminde estirilen terör ve vahşet, Kürdistan tarihinde en acımasız süreci oluşturmaktadır. Bu süreçte Kürdistan yağmalanmış, yakılmış-yıkılmış ve insansızlaştırılmış olabilir; ama Kürt halkı her zamankinden çok daha fazla kimliğine sarılmış ve benliğini bulmuş duruma gelmiştir. Buna karşın Türk devleti ise, kendi tarihinin kara sayfalarına, karadan da öte iğrenç bir sayfa daha eklemiş, onarılması mümkün olmayan insanlık suçu işlemiştir. Yalnız bugün değil; O geçmişte de aynı suçu işlemiştir. Ne yazık ki, tek de değildir. Ülkemizin tüm parçalarında ve her dönemde, kendisine eşlik edenler olmuştur. Ama, bu konuda rekor kıran Türk devleti olmuştur.

Geçmişin belli bir sürecine bakalım:

Kürdistan tarihine bakıldığında, kimi dönemler Kürt halkı açısından ayrı bir önem taşır. Olumlu bir sonuçtan söz etmek mümkün değilse de, gelişen her olumsuzluğun bıraktığı derin izler açısından, önemi büyüktür bu gelişmelerin.

Daha önceki aylara denk düşen gelişmeler, zaman zaman işlendi. Bugün sadece, JİYAN'ın 11. sayısından, bu sayıya kadar geçen Haziran-Eylül sürecindeki gelişmelere değinmek istiyorum.

Şöyle ki:

- 29 Haziran 1925, Şeyh Sait ve 47 arkadaşının idam edilmesi,

- 9 Temmuz 1937, Dersim ayaklanmasının lideri Alişer ile, aşiretlerarası anlaşmazlıklarda, ulusal sorununun önemini ve bu sorun çerçevesinde birleşilmesi gerektiğini vurgulayarak, birlik ve beraberlik konusunda, Kürt kadınının kendisine özgü uzlaşmacı niteliğini sergileyen eşi Zarife Hanım'ın katledilişleri,

- 9 Eylül 1984, Türk devletinin zulmünden kaçmak zorunda kalan, ama ülkesine yönelik değerli çar-

ışmalarını, bir yabancı ülkede türlü zorluklarla sürdürürken, kendisine layık görülen haksızlığı içine sindiremeyen Yılmaz Güney'in zamansız ölümü.

- 13 Temmuz 1989, İran KDP Genel Sekreteri Dr. Abdurrahman Kasımlı'nın, Molla Rejimi'nin istihbarat güçlerince Avusturya'da katledilişi,

- 17 Eylül 1992, İran KDP Genel Sekreteri Dr. Şerefkendi ve arkadaşlarının, yine İran istihbarat güçlerince Berlin'de katledilmeleri,

- 2 Temmuz 1993, Sivas'ta, 37 demokrat, yurtsever ve ilerici insanın hunharca katledilişi,

Ve her gün katledilen, cesetleri dahi bulunamayan, kayıplara karışan (!) onlarca-yüzlerce insan ve insansızlaştırılan mekanlar!

Ulusal kurtuluş mücadelesinde önemli yerleri olan bu saygın kişiliklerin katledilmeleri, Kürt halkına yıl-ginlik değil; tam tersine ulusal bilinç ve mücadele gücü kazandırmıştır. Ve bunların her birisi, kendi başına birer tarihtir. Bu çoğumuzca da bilinmektedir. O nedenle de, onların kişilikleri ve yaptıklarını belirtmekten çok, bu sonuç tablosunda bütün zorbalıklara rağmen, yılmayan bir halkın direnmesinden onur duyulması gerektiğini vurgulamak istedim.

Tarih boyunca sömürgeci güçler, sahip oldukları yeraltı kaynakları ve coğrafi konumu nedeniyle ülkemizi sürekli kendilerine bağımlı kılmak veya muhtaç duruma getirmek için çaba harcamışlardır. Bu sömürü düzeni, belirli dönemlerde çok daha fazla egemen olmuştur. Örneğin, Türkiye Cumhuriyeti dönemi!

Bir çok azınlık ve ulustan halkları birarada barındıran Osmanlı İmparatorluğu dönemi, birçok yönüyle eleştirilse dahi, TC döneminde güdülen "Kürtleri inkar politikası", hiçbir zaman bu boyutta yaşanmamıştır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nda yenilmesi, O'nun, savaştan galip çıkan İngiliz, Fransız ve İtalyanların himayesine muhtaç olmasına neden oldu. Gerek bu ülkeler ve gerekse ABD emperyalizmi, bundan yararlanarak kendile-

rine pay çıkarmaya başladılar.

10 Ağustos 1920'de de Osmanlı Hükümeti ile müttefik devletler biraraya gelerek, Sevr Antlaşması'nı imzaladılar. Buraya, Kürtler adına Şerif Paşa temsilci olarak katıldı. Bu antlaşmaya göre, Doğu'da hem Ermenistan, hem de Kürdistan devletinin kurulması öngörülmüyordu. Antlaşmaya, Kürtlerle ilgili üç madde konuldu. Bunlar 62, 63 ve 64. maddelerdi.

Madde 62: "İngiltere, Fransa ve İtalya Hükümetleri tarafından kendilerine yetki verilmiş üç üyeden müteşekkil bir komisyon İstanbul'a yerleşerek, antlaşma başkanlığının tüzüğüne göre, belirlenmiş altı aylık müddet içerisinde, Fırat'ın doğusunda bulunan ve sınırları ilerde tespit edilecek olan Ermenistan'ın güneyi ile Türkiye, Suriye ve Mezopotamya'nın kuzeyi arasında belirlenmiş bulunan ve Kürtlerin hakim çoğunlukta buldukları bölgeler için, antlaşmanın 1,2,3. dereceleri-ne uygun olarak dahili otonomi planını hazırlayacaktır....."

Madde 63: "Osmanlı Hükümeti, bu komisyonlardan birinin veya öbürünün kararlarını kendisine bildirdiği günden itibaren üç ay içinde icra edileceğini taahhüt eder."

Madde 64: "Antlaşma başkanlığının tespit ettiği tarihten itibaren geçen bir yıllık müddet içerisinde,

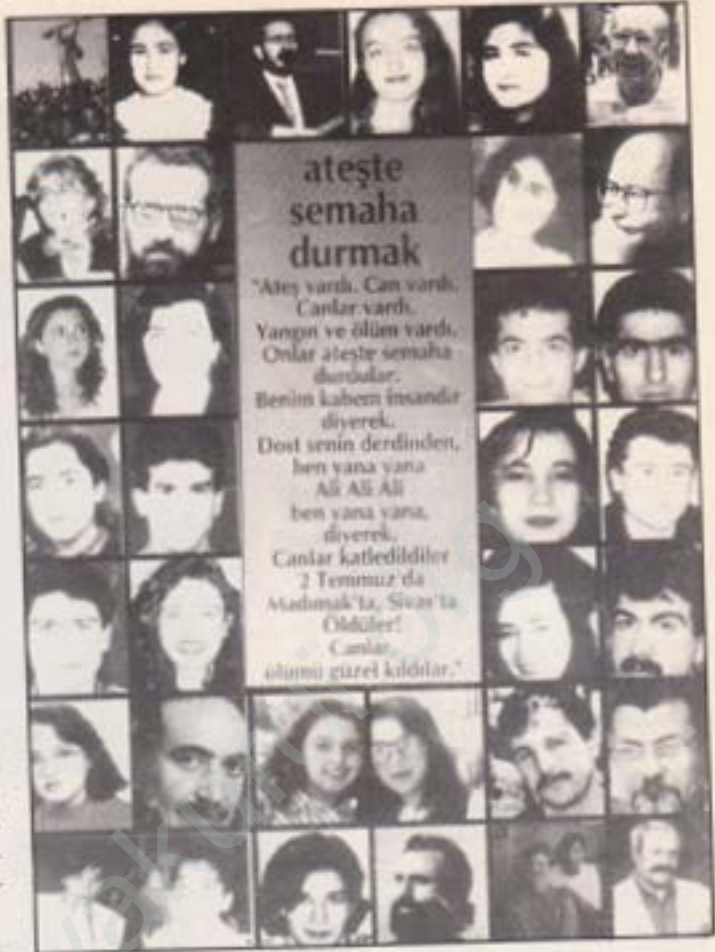
şayet 62. maddenin kapsamı içinde bulunan Kürt halkı, yani bu bölgelerde oturan halk çoğunluğu Türkiye'den ayrılarak tamamen bağımsız olmak arzusunun izhar eder ve Milletler Cemiyeti'ne müracaat ederse ve şayet Cemiyet de bu halkın bağımsızlık arzusunun gerçekleştirilecek kapasitede bulunduğu kanaat getirir ve bunun yerine getirilmesini tavsiye ederse Türkiye bu tavsiyeyi aynen uygulamayı ve bu bölgelerdeki bütün hakları ile ünvanlarından vazgeçmeyi taahhüt eder..."

Görüldüğü gibi, bu antlaşma ile Kürtlere bir çok haklar tanınıyor. Ancak bazı durumlar tam net değil. Örneğin, hem Ermenistan, hem de Kürdistan'ın kurulması ile sınırların belirsizliği ve Kürtlerin yerleşik olduğu bir çok ilin Ermenistan'a bırakılması gibi. Buna rağmen, Kürtler açısından önemli sonuçlardı bunlar. Müttefik devletlerin derdi, ne bir Kürdistan'ın, ne de bir Ermenistan'ın kurulmasıydı. Özellikle İngilizlerin Musul'u, kendi sömürgeleri olan Irak sınırları içerisinde alma çabaları, bunu açıkça belirliyordu.

Daha sonra, Osmanlı topraklarına giren yabancılarla savaşma durumu çıktı. Türkler gibi, diğer azınlıklar ve Kürtler de bunlarla savaştı. Savaş sonrası, Kürdistan'ın kurulacağına inanmışlardı. Nitekim savaş kazanıldı. Ancak, dayanışma savaşından sonra sürmedi. Kurtuluş savaşına önderlik eden M. Kemal, padişahlık yönetimine son verilmesini isterken amacı, sadece bir Türk devletinin kurulması ve herkesin Türkleştirilmesiydi. Bu amaçtan hareketle, gizli bir takım girişimlerde bulundu. Türkçülük duyguları alabildiğine geliştirildi. Artık M. Kemal ve

arkadaşlarının dün düşman gördükleri İngilizlerle bazı konularda uzlaşmaları gerekiyordu. Sevr Antlaşması'nın geçerliliğini yitirmesi için, yeniden biraraya gelmeleri gereklidi. Böylelikle, 24 Temmuz 1923'te, Lozan'da bir antlaşmaya varmak üzere temsilciler gönderildi. Konferansta, İstanbul Hükümeti yerine kurulan Ankara Hükümeti adına, İsmet Paşa yer aldı.

Bu konferansta en önemli konu, Musul'un paylaşılmasıydı. İngilizleri karşısına almak istemeyen Ankara Hükümeti, Musul'u vermeye razı oldu. İsmet Paşa ve beraberindeki Türk heyeti, Sevr Antlaşması'nda öngörülenleri bir yana bırakarak, Kürtlerin kendi istekleriyle, Türk yönetimine geçtiklerini ve kaderlerini Türkiye'ye bağladıklarını, Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin, Türklerin olduğu kadar Kürtlerin de hükümeti olduğunu belirterek, düşüncelerini

ateşte semaha durmak

"Ateş vardı, Can vardı,
Canlar vardı,
Yangın ve ölüm vardı,
Onlar ateşte semaha durdular.
Benim kabem insandır diyerek,
Dost senin derdinden,
ben yana yana
Ali Ali Ali
ben yana yana,
diyerek,
Canlar katledildiler
2 Temmuz'da
Musul'da, Sivas'ta
Öldüler!
Canlar,
ölümü güzel kıldılar."

"Yurttaşlık haklarını ve yetkilerini kapsamayacak olan sözde özerk bölgelerin halklarına tanınacağı söylenen haklar, Kürt soyu gibi üstün bir soyu hiç tatmin etmeyecektir..." şeklinde dile getirdi. Daha sonra, 1926 yılında İngiltere ile Türkiye arasında varılan anlaşma ile, Musul Irak'a terkedildi. Böylece, İsmet Paşa'nın üstün bir soy olarak nitelendirdiği bir halkın üzerinde yapılan üstün pazarlık, Kürdistan'ın bir daha parçalanmasıyla sonuçlandı.

Ankara Hükümeti, bırakalım Sevr Antlaşması'nı, Lozan'da Kürt halkı ile ilgili olarak dile getirdiği görüşlerini bile çabuk unuttu. "Hem Türklerin, hem Kürtlerin" olduğu iddia edilen mecliste, başlangıçta Kürtleri temsilen 72 mebus yer alırken, kısa bir süre sonra "Kürt" ve "Kürdistan" sözcükleri bile tehlikeli kavramlar haline geldi ve bugünkü ortamın ana kaynağı oldu.

Tarihten ders alındığına olan inancımınla, Kürt halkının mücadelesinin daha fazla kan dökülmeden ve kısa sürede sonuca varması için, tüm ulusal güçlerin birlikte hareket etmelerini diliyorum.

İbadet artık ibadethanelere sığmıyor

Zerin

Müslüman bir ülkenin insanları olarak, dinin bir vicdan özgürlüğü ve devlet işleriyle karıştırılmaması gerektiğini sık sık duyduk. Ne var ki bizlere bu nutukları atan büyüklerimiz, birbirinden çarpıcı örnekler ve yer yer acı anlar yaşatarak bilgi ve beceriksizliklerinin faturasını bize, zavallı halka çıkartıyorlar!

Batı çağdaşlaşma yolunda mesafe alırken, biz çağdışılık sürecini biraz daha hızlandırmakla kime hizmet ediyoruz?

Din, bir vicdan özgürlüğü olmaktan çıkıp, eli-kolu uzun, politikalar üstü ilişki ağını geliştiren, can alma yetkisine muktedir insanların duygu sömürüsüne dönüştü.

Çağımızla bağdaşmayan hertürlü düşünce değişmek zorundadır. Alternatifi olmayan veya sağlam temeller üzerine kurulmayan düşünce, içine düştüğü çıkmazın sebebini sürekli uzak diyarlarda arayıp günah keçileri keşfeder!

Toplumumuzun gerilemesinde diğer etkenler gibi, İslam dininin de önemli bir rolü olmuştur. Yaşadığımız tarihte İran bunun en canlı örneğidir. Şah döneminden daha acımasız bir döneme dönüşen İran'da, Mollalar başa geldikleri günden beri İran halkına kan ve göz yaşı getirdi. Ekonomi felce uğradı. İran halkının yüzyıllardır süren değerleri, cübbelerin rüzgarına dayanamayıp silinmeye mahkum edildi. Üniversiteler üretme çiftliklerine, fabrikalar hapishanelere çevrildi. Müslüman Kürt halkına karşı imha savaşı, İslamın hangi ayetine göre yapılmakta!

Bugün İslam radikalleştirilip camilerin dışına taşırılmıştır. Dünya İslam dinini konuşup tartışıyor.

Terazinin kefesinde ağırlığını koruma mücadelesi verenler, güçler dengesinde yerini almak isteyen "GÜÇLER" dinci akımları sahalarda oynatıyor. Avrupa'nın göbeğinde kültür merkezleri yerine, koca tespihli, takunyali baylar ve tessettür kıyafetler içinde bayanlar. Her köşeye kurulmuş camiler.

En ilginç olanı, insanların hangi tarikata ve camiye ait olduklarının artık giydikleri kıyafetlerin rengin-

den seçilmesi (!) Dinci akımların seçimlerin galibi olmaları, ekonominin kilit noktalarında güçlenmeleri ve mantar gibi biten yarı legal BİRLİKLER aracılığıyla gençlik ve çocuklar arasında gelişip güçlenmeleri ve bu bütünlüğün gelişen Kürt ulusal Kurtuluş mücadelesine karşı kullanması da sürpriz değildir!

Dinciler duygu sömürüsü yapıp halktan topladıkları yardımlarla "terör örgütleri" örgütleyip beslemenin yanı sıra, Bosna-Hersek'te sürdürülen savaşa silah yardımında bulunup, bir ölçüde barışın yolunu tıkamakta. Geçenlerde Alman televizyon kanallarında ARD bu konuya geniş yer verdi, Almanya'da toplanan milyonlarca markın REFAH'ın seçim kampanyasında kullanıldığını ve bu paralardan Bosna-Hersek'e silah yardımında bulunduğunu belgelerle sundu. Bunun sonucu bugün Almanya'dan para gönderen yabancılara zorluk gösterilmekte, hatta bazı şehirlerde Türk bankalarıyla işbirliği yapmak istemeyen Alman bankaları çoğalmakta. Wuppertal şehri buna bir örnektir.

Kadınlar para karşılığı örtünmeye teşvik edilmekte. Paradan yana sırtı kuvvetli (!) olan akımlar bunu çok iyi kullanmakta. Üniversitelerde gençlerin iyi bir yurtta oda bulmak ve sınıfı geçmek için örtündükleri herkes tarafında bilinmekte. Son yıllarda şehir ve kasabalarda kurulan İFFETLİ KADINLAR CEMİYETİ gelmiş

geçmiş örgütlere adeta taş çıkartmakta. Bugün İFFETSİZ (!) kadınları tesettüre büründüren bu cemiyetler Kürdistan'da taban bulmakta.

Malatya'nın kanal boyunda kurulan bu cemiyetin faaliyeti Malatyalıların korkutacak düzeye varırılmış. İstanbul, Ankara ve İzmir gibi şehirlerde modern giyimli kadınlar, eşlerinin gözü önünde sokakta dövülerek cezalandırmakta! İran ve Cezayir'i solladık!

İslam dinini resmen tanıyan bir Avrupa ülkesi olan Avusturya'da ünlü politikacılar, aydın ve demokratlar terörize ediliyor. Kumanda merkezinin bu Avrupa ülkesinde olması oldukça karışık ve düşündürücüdür!

Avrupalılar, yıllar önce göçmenlere din ve dil özgürlüğü tanırken; bu özgürlüğü kötüye kullanabileceklerin çıkacağını ve onların başlarını ağırtacağını düşünememişlerdi. Bazen evdeki hesap çarşıya uymaz da!

Müslümanlar Avrupada Hıristiyanları Müslümanlaştırmak için yarışmaktalar. Ne yazık ki burada da kadınlar başı çekiyor. Bu bir tesadüf mü yoksa talihsizlik mi?

Nerede olduğumuz ve yaşadığımız hiç önemli değil. Önemli olan, toplumsal çelişkilerin keskin olmadığı bir yaşamın mihenk taşının, aydınlık ve barış olduğuna inanıp, onu güçlendirmektir.

Zur Lage der Frauen in Irakisch-Kurdistan

"Zuerst werden die Frauen entlassen...."

Die Lage von Frauen in Irakisch-Kurdistan hat sich seit der militärischen Befreiung 1991 nicht wesentlich verbessert. Glaubten viele anfangs noch, daß nach der

die Landfrage regelt, steht weiterhin aus. So vererbt sich Land laut, bisher gültigem Recht, auf der männlichen Linie. Besaß eine Familie, deren Ernährer um gebracht wor-

Die einzige Beschäftigungsmöglichkeit für diese Frauen ist es auf den Feldern für Aghas (Großgrundbesitzer) zu arbeiten.

Vertreibung der irakischen Armee in Kurdistan auch tiefgreifende soziale Veränderungen durchgeführt werden würden, hat sich jetzt eher Resignation ausgebreitet. Besonders von der allgemeinen schlechten wirtschaftlichen Situation sind die sogenannten "Anfal-Witwen", Frauen, deren männliche Angehörige 1988 von dem irakischen Militär verschleppt und ermordet wurden, betroffen. Diese Frauen leben in künstlichen Sammelstädten unter unwürdigen Bedingungen. Die Wasserversorgung funktioniert nicht oder schlecht, sanitäre Einrichtungen sind katastrophal.

Ganz besonders für Frauen gibt es kaum Arbeit. Teilweise müssen sieben- bis achtköpfige Familien mit umgerechnet weniger als zehn Mark monatlich auskommen. Viele Frauen wollen wieder in ihre Stammdörfer, die von Saddam's Truppen dem Erdboden gleichgemacht wurden, zurückkehren. Wenigen bietet sich diese Chance, da gerade im Südwesten des Landes und an der Grenze zum Iran große Gebiete völlig vermint sind. Auch sind Erbrechte an Land bis heute ungeklärt, ein Gesetz des Parlaments, das

den ist, Land, steht dieses nicht der Frau, sondern dem Bruder, Cousin oder anderen Verwandten zu. Bisher sind nur wenige Fälle bekannt, in denen Frauen Landanspruch durchsetzen konnten. Das liegt nicht zuletzt an der hohen Quote an Analphabetinnen in den Sammelagern. Die Vorsitzende der "Komalla Afretan", einer Frauenorganisation schätzt, daß ca. 80% aller "Anfal Witwen" weder Lesen noch Schreiben können. So unterliegen oftmals Frauen in Rechtsstreitigkeiten deshalb, weil die Männer eine bessere Bildung genossen haben. Erste Alphabetisierungsprogramme von Hilfsorganisationen finden deshalb auch großen Anklang. "Wenn wir mit einem Lautsprecher durch die Straßen gehen und ankündigen, daß eine Frauenschule eröffnet wird, haben sich am nächsten Tag schon mehr Interessenten gemeldet, als Plätze zur Verfügung stehen", erklärt Pervin von der "Komela Afretan" (1).

Aber auch im ökonomischen Bereich müßte mehr getan werden. Die einzige Beschäftigungsmöglichkeit für diese Frauen ist es auf den Feldern für Aghas (Großgrundbesitzer) zu arbeiten. Diese Arbeit ist aller-

dings schamlose Ausbeutung: der monatliche Lohn von umgerechnet elf Mark reicht nicht einmal aus, fünf Kilo Reis zu kaufen. Erste Versuche kleinere ökonomische Projekte für "Anfal-Frauen" einzurichten waren bisher relativ erfolgreich, allerdings helfen sie nur einem verschwindend kleinen Anteil der Witwen. Denn bisher beschränken sich die internationalen Hilfsmaßnahmen hauptsächlich darin, dörfliche Strukturen wiederaufzubauen. Viele der Frauen in den Sammelstädten, denen es nach der Gruppe der innerkurdischen Flüchtlinge, anerkanntermaßen am schlechtesten geht, werden wohl nie wieder in einem Dorf leben. Doch bisher gibt es weder von der kurdischen Regierung noch von Hilfsorganisationen Programme oder Perspektiven, wie den Menschen, vor allem den Frauen geholfen werden kann, obwohl hinlänglich bekannt ist, daß ohne externe Hilfe, sich die Lage kontinuierlich verschlechtern wird.

Frauenorganisationen, die fast alle an eine Partei angeschlossen sind, versuchen, so gut es geht, mit wenig Geld selbstverwaltete Frauenprojekte durchzuführen. Dies gestaltet sich allerdings wesentlich schwieriger, als in anderen Trikont-Staaten. Denn die Baath-Diktatur hat Jahrzehntlang jede Art von Selbstorganisation verhindert. Anders als in Palästina oder Indien können Frauengruppen auf keine langjährige Erfahrung zurückgreifen. So wurden besonders in den ersten beiden Jahren viele Fehler gemacht. Da auch internationale Geber keinen Schwerpunkt auf Frauenprojekte legen, bleiben diese relativ vernachlässigt.

Eine weitere Schwierigkeit liegt darin, daß die drei größeren Frauenorganisationen mehr oder weniger eng an Parteien gebunden sind. So spielt oftmals Parteienpolitik eine größere Rolle als die wirklichen Belange der Frauen. Versuche im Parlament gemeinsam ein Gesetz zur Gleichstellung der Frau einzubringen, scheiterten unter anderem an parteipolitischen Querelen. Auch sitzen im 1992 gewählten Parlament nur acht Frauen. Dagegen stehen die Mullahs und konservative Großgrundbesitzer.

Auch in anderen gesellschaftlichen Bereichen gibt es Rückschritte. So war beispielsweise die Mehrhe im Irak verboten, "jetzt sitzen wieder Männer, die mit mehreren Frauen verheiratet sind im Parlament", sagt Pervin. Außerdem existiert noch immer ein "Gesetz der persönlichen Moral", nach dem es z.B. für eine Frau verboten ist ihren Mann zu verlassen. Verstärkt wurden wieder Fälle bekannt, daß Frauen aufgrund dieses Gesetzes inhaftiert wurden (2). So stellt die Abschaffung dieses Gesetzes auch eine wichtige Forderung der Frauenorganisationen dar.

Aber ihre Stellung ist schwierig, nicht zuletzt, weil auch in Kurdistan die islamischen Fundamentalisten an Einfluß gewinnen. Finanziell unterstützt vom Nachbarland Iran, breiten sie sich vor allem in der Region um Halabja aus. Dort sieht man die ersten verschleierte Frauen,

ein Novum im ansonsten traditionell eher laizistischen Kurdistan. Da die Islamisten über finanzielle Ressourcen verfügen, folgen sie ihrem klassischen Konzept auf unterster sozialer Ebene karitativ zu helfen, Suppenküchen werden unterhalten und Schulen eingerichtet.

"Ein Problem bei uns, das jetzt seine Auswirkungen zeigt", sagt Pervin. Die selber bewaffnet am Widerstand teilnahm, "ist, daß Frauen im südkurdischen Widerstand nur eine geringe Rolle gespielt haben. Es gab nur sehr wenige weibliche Peschmergas. Da unterscheiden wir uns völlig von dem Befreiungskampf in Nordkurdistan, in dem die Frauen eine wichtige Rolle spielen. Ich glaube, daß die Frauenproblematik im Norden auch in Zukunft ein wichtiges Thema sein wird."

Die zunehmende Entrechtung von Frauen ist auch in den Städten zu spüren, da als erstes Frauen von den wenigen, existierenden, Arbeitsplätzen entlassen werden. So waren in der staatlichen Kleiderfabrik in Suleymania vor der Befreiung ca. 3000 Frauen angestellt, heute sind es nur noch 500 Arbeiterinnen. Die Produktionskapazitäten sind drastisch eingeschränkt, da das UN-Embargo es nicht ermöglicht Rohstoffe und Ersatzteile zu importieren. "Gerade wenn die Arbeit knapp ist, werden zuerst Frauen entlassen. Es gibt nichts, wo wir die Kinder hingeben können, wenn wir arbeiten gehen. Kindergärten sind mehr als rar. Nur wenn wir ökonomisch von den Männern in der Familie unabhängig sind, dann haben auch die Gesetzesänderungen einen Sinn. Wir müssen die gleichen Ausgangspositionen für einen Job haben wie die Männer. Daß heißt aber auch, daß die Hausarbeit, die uns automatisch zugerechnet wird, als Aufgabe der Gesellschaft begriffen werden muß" (3). Diese und andere Forderungen, die von der radikal linken Unabhängigen Frauenunion gestellt werden, gelten vielen anderen Aktivistinnen als überzogen. Doch auch sie kritisieren die Tendenz wieder verstärkt aus dem öffentlichen Leben auszugrenzen und privaten Bereich zu verbannen.

Bis jetzt ist völlig unklar, wie sich in Zukunft die Situation der Frau in der kurdischen Gesellschaft gestalten wird.

Die folgenden Interviews zeigen, mit welchen Problemen die Frauen in Kurdistan konfrontiert sind.

Sie zeigen ebenfalls, daß eine breitere Auseinandersetzung mit diesen Fragen auch hier mehr als notwendig wäre.

Thomas von der Osten-Sacken, Mitarbeiter von WADI e.V.

1. Alle nicht markierten Zitate stammen aus Interviews und Gesprächen die WADI in Irakisch-Kurdistan geführt hat.

2. Über die zahlreichen Frauenmorde siehe das Interview mit Dr. Wahabir

3. Zitiert nach einem Artikel von Lissy Schmidt im ak vom 13.4.1994, S.5

Besonders von der allgemeinen schlechten wirtschaftlichen Situation sind die sogenannten "Anfal-Witwen", Frauen, deren männliche Angehörige 1988 von dem irakischen Militär verschleppt und ermordet wurden, betroffen. Diese Frauen leben in künstlichen Sammelstädten unter unwürdigen Bedingungen. Die Wasserversorgung funktioniert nicht oder schlecht, sanitäre Einrichtungen sind katastrophal.

"Ich war dort die einzige Frau" *

Zur Person:

Pervin ist irakische Kurdin. Sie ist eine der wenigen Frauen, die vor der Befreiung 1991 aktiv in einer der kurdischen Widerstandsgruppen gekämpft hat. Nach der Befreiung 1991 liegt einer ihrer Arbeitsschwerpunkte darin, Projekte für und mit Frauen zu organisieren. Sie ist Verantwortliche der Komela Afretan (Liga der Frauen Kurdistan) für die Betreuung von innerkurdischen Flüchtlingen aus Kirkuk und die Organisation von Frauenprojekten in verschiedenen Sammelstädten.

Wie hat Deine politische Entwicklung begonnen?

P: Ich komme aus einer bäuerlichen Familie, die politisch sehr aktiv war. Als ich sechs war wurde mein Vater zu lebenslanger Haft verurteilt, er war Kommunist. Wir waren danach abhängig von Verwandten und Nachbarn, die uns unterstützt haben. Da erkennst Du von selbst die Bitterkeit der sozialen Lage. Wer hier aufgewachsen ist, hat jede Menge Gründe eine "politische Richtung" einzuschlagen.

Wie hast Du Deine Jugend verbracht?

P: Als die Kommunisten, deren Partei ich seit 1974 angehörte, nach dem ersten Putsch der Baath-Partei 1963 verfolgt wurden, haben wir Suleymania verlassen müssen und sind in ein Dorf in unserem Gebiet geflohen. Erst Anfang der 70'ger Jahre, als es zu der Zusammenarbeit zwischen Baath- und kommunistischer Partei kam, konnten wir zurückkehren. Bis 1977 haben wir dann sehr ruhig gelebt. Die Familie konnte meine Schulausbildung nicht finanzieren. Ich erinnere mich noch, daß Klassenkameraden in der neunten Klasse für mich Schuhe und Essen gesammelt haben. Und später mußte ich sehr hart arbeiten, unter anderem habe ich auf einer Baustelle gearbeitet. Das ist bei uns unüblich und gilt als reine Männerarbeit.

Was passierte dann 1979 nach dem Bruch der Kommunisten mit dem Baath Regime?

P: Der große Schlag gegen die Kommunisten kam am

19.11.78. Ich bin in Kirkuk festgenommen worden. Zwölf Tage lang haben die Baathleute alle Foltermethoden, die sie kannten an mir angewandt. Ich habe in diesen zwölf Tagen kein Wort über die Partei gesagt! Weil Verwandte von mir Beziehungen zu dem Sicherheitsdienst hatten, bin ich rausgekommen, unter der Bedingung, keinen Kontakt zur Partei aufzunehmen. Sonst wäre ich hingerichtet worden.

Was hast Du dann gemacht, bevor Du zu den Peschmergas gegangen bist?

P: Da meine Ausbildung fertig war, sollte ich in Kirkuk eine Stelle bekommen. Die Sicherheitspolizei hat das verhindert und mich in einen kleinen Ort geschickt, der zur Region Kirkuk gehört, in dem aber nur Araber lebten. Die Baathpartei war dort sehr stark der Grund, warum ich dort hingeschickt wurde, war die bessere Überwachung. Dort bin ich zwei Jahre geblieben. 1981 konnte ich nach Kirkuk zurückkehren und meine Stelle antreten, aber schon nach 45 Tagen ich wieder verhaftet. Auf dem Büro der Sicherheitspolizei waren außerdem acht Schwestern und Bruder von mir. Diesmal hatten sie die Verhaftungen nicht wegen meiner politischen Aktivität durchgeführt, sondern weil mein Vater seit 1978 in den Bergen als Peschmerga kämpfte, und sie Informationen über ihn erpressen wollten. Wir haben ihnen keine Auskunft gegeben, und wurden für ein Jahr in Bagdad inhaftiert. Danach haben sie uns für sechs Monate in die neutrale Zone zwischen Irak und Saudi-Arabien in ein Lager deportiert.

Wie verlief so eine Deportation?

P: Von 7 Uhr morgens bis 4 Uhr nachts am nächsten Tag sind wir ohne Halt transportiert worden. Wir waren über 400 Leute, knapp sechzig Familien, alles nur Kurden aus den verschiedenen Parteien, PUK, PDK und Kommunisten.

Es gab dort keinen Stacheldraht, aber man konnte nicht fliehen, nicht nur wegen der sechs Polizisten und dem Geheimdienstler. Dieses Lagerdorf befand sich mitten in der

Wüste. Einmal hat sich ein Saudi zu uns verirrt, den haben sie dann geschlagen, weil sie dachten, daß er uns befreien wollte.

Wir haben das Dorf "Awara"- "Vertrieben" genannt.

Das erste was uns gegeben wurde, waren Bilder von Saddam. Keine Familie hat die Bilder von Saddam aufgehängt, alle haben die Bilder weggeschmissen.

tellt. Barzan Tikrit, der jetzt irakischer Innenminister ist, hat zu uns gesprochen. Er sagte unter anderem, daß unsere Verwandten, die in den Bergen kämpften, Verräter des Vaterlandes seien, und daß sie gegen die Sache des Iraks kämpften. Man gäbe uns aber die Möglichkeit wieder in die Nation aufgenommen zu werden. Dafür sollten wir, bei laufenden Videokameras, unsere Verwandten beschimpfen und verteufeln. Dagegen haben sich alle geweigert.

Das Leben dort war hart mitten in der Wüste, die wir ja nicht gewohnt waren. Wenn ein Sandsturm kam, haben wir mit Mehl und Wasser die Löcher und Ritzen in den Häusern verkittet, danach war alles immer voller Sand. Es gab nichts zu tun, und wir waren dem Sicherheitsdienst völlig ausgeliefert. Da war die ständige Angst, daß sie jetzt wieder irgend etwas tun. So wurden, einen Monat bevor wir dort rausgekommen sind, alle Männer der Jahrgänge 50-63 abtransportiert, darunter drei aus meiner Familie. Wir haben gemutmaßt, daß sie eingezogen werden oder aus Rache für einen Schlag der Peschmergas hingerichtet werden sollen.

Dann irgendwann kamen Gefangenentransporter. Sie haben alle Kommunisten aufgerufen. Uns wurde nicht gesagt, was sie mit uns vorhaben, nur, daß wir unsere Sachen packen sollen. Gerüchte kamen auf, daß man alle unsere Verwandten im Widerstand erschossen hätte, denn normalerweise war das die einzige Möglichkeit aus der Deportation entlassen zu werden. Die Geheimdienstler haben sich auffallend freundlich verhalten.

Wir wurden nach Bagdad gebracht. In einer großen Halle, in der schon über dreihundert Leute saßen, alles Kommunisten, waren Kameras und Scheinwerfer aufges-

Schließlich hat man uns freigelassen. Eigentlich haben wir damit gerechnet, umgebracht zu werden. Doch zur selben Zeit hatten die Peschmergas drei deutsche Ingenieure festgenommen, und wir sollten die Austauschobjekte sein.

Wann bist Du zum bewaffneten Widerstand gegangen?

P: Nun, die Soldaten haben uns ins Haus meines Onkels gebracht, weil unser Haus und die Einrichtung längst verkauft waren. 1982 bis 85 sind wir ständig von der Geheimpolizei aufgesucht worden. Zeitweise mußte ich jeden Morgen zum Sicherheitsdienst gehen, wo sie mich dann beschimpft und mir gedroht haben. Ende 85 entschloß ich mich, nach Germian zu gehen und mich dem bewaffneten Widerstand anzuschließen. Ich habe das nicht getan, weil ich die Waffen liebe oder weil ich glaube, daß Frauen militaristisch denken sollten. Es war eine Stellungnahme gegen das Baathregime, und der bewaffnete Widerstand war die einzige Möglichkeit dieses System zu stürzen.

Ich war die erste Peschmerga in Germian. Es war schwierig akzeptiert zu werden. Man hat gesagt, ich soll doch lieber in einem Dorf für die Guerilla sorgen oder ins Ausland gehen. Ich habe mich mit meinem Willen durchgesetzt, und die vielen Gerüchte, die es in so einer Männergesellschaft gibt, durchgestanden.

Was war die Rolle der Frauen bei den Peschmergas?

P: Bei uns waren ab 1981 Frauen in allen Bereichen aktiv. Auch im militärischen Kampf. Wenn Du in den Bergen lebst, geht es ja nicht die ganze Zeit nur um den Kampf gegen die Armee! Wir hatten zum Beispiel einen Radiosender, mit dem wir in die Städte gesendet haben.

Trotzdem spielten Frauen in der Guerilla bei uns eine viel geringere Rolle als jetzt etwa in Nordkurdistan.

Wie hast Du die Anfal-Kampagnen (1) erlebt und den darauf folgenden Zusammenbruch des kurdischen Widerstandes?

P: Im April 1988 haben sie die Anfal-Kampagne in unserem Gebiet gestartet, wir waren alle ständig auf der Flucht, die irakischen Soldaten waren überall, sie hatten uns umzingelt. Die Parteifunktionäre haben Druck ausgeübt, daß ich mit den Familien flüchten sollte. In dieser Zeit hat man noch gedacht, daß Frauen und Kindern nichts passieren würde. Niemand konnte ahnen, was die irakische Regierung geplant hatte. Ich wollte bleiben, egal was passiert. Wir haben dann, als es sinnlos geworden war in Gernian zu bleiben, versucht in das Nachbargebiet, nach Karadach zu gelangen. Ich erinnere mich besonders an eine Nacht im April. Es regnete und wir hatten etwas zu Essen gefunden, in einem Dorf, das bereits anfalisiert, also völlig zerstört war. Wir waren ungefähr dreihundert Peschmergas, von der PUK, der PDK und den Kommunisten, davon vier Frauen, zwei von den Kommunisten und zwei von der PUK.

Viele Leute sind in dieser Nacht verloren gegangen, jeder für sich alleine mußte sehen, daß er mitkam. Die ganze Region war unter Kontrolle der Armee. Unser Kommandeur hat dann das ganze Mehl aus dem verlassenen Dorf weggeschmissen, es war zu schwer bei der Flucht. Schließlich versteckten wir uns in einem Flußtal. Vielleicht 50 Meter weiter war die Armee gerade dabei, ein Dorf zu zerstören. Wenn auch nur ein Soldat zu dem Flußbett geschlendert wäre, in dem wir lagen, wäre das unser Ende gewesen. Wir mußten schließlich die

Hauptstraße nach Suleymania überqueren, da haben wir uns eine Stelle ausgesucht, an der besonders viel Armee war, denn sie haben wirklich nicht vermutet, daß wir dort sind. Wir sind durchgekommen und haben uns in Richtung Iran durchgeschlagen. Das Essen war ein Problem, wir hatten ja alles weggeworfen. In einem anderen zerstörten Dorf haben wir Mehl gefunden, das bestand zu einem

Viertel nur noch aus Mäusekot; mit Wasser gemischt ergab das grünes Brot. In den folgenden drei Tagen habe ich nichts gegessen.

Dort im Grenzgebirge zum Iran gab es 1988 die letzten Peschmergasstützpunkte, alle anderen Kämpfer waren entweder ins Ausland geflohen oder befanden sich irgendwo im Iran. Ich war dort die einzige Frau und mußte leider meist in der Küche bleiben, denn wenn die Iraner dort eine Frau gesehen hätten, hätten sie entdeckt, daß wir der KP angehört. Wir haben immer so getan, als ob wir von der PUK oder PDK seien, denn nur die hatten Beziehungen zum Iran. Das war ein ziemlich beschissenes Leben in dieser Zeit, gerade weil die bewaffneten Kräfte völlig zerschlagen waren wurden. Es gab sehr wenig Perspektiven, aber ich habe diese Zeit ertragen, weil meine politische Überzeugung dahinter stand. Neun Monate vor der Intifada nach dem Golfkrieg bin ich mit Parteauftrag dann zurück in den Irak gegangen.

Weiche Perspektive habt ihr nach dem totalen Zusammenbruch des Widerstandes und der Anfaloffensive noch gehabt?

P: Nur weil wir mit Überzeugung gekämpft haben, sind wir dabei geblieben. Aber eine Hoffnung, daß die ganzen Dörfer eines Tages wieder aufgebaut werden würden, hatten wir eigentlich nicht mehr. Wir waren eher bereit auszuweichen, als in den Irak Saddam Husseins zurückzukehren.

Die Kommunisten waren in einer besonders schlechten Lage, entweder hatten diese Kämpfer keine Familie mehr, oder die lebten noch, meist versteckt, im Irak. Von den großen Parteien konnten die meisten Angehörigen ins Ausland gehen, oder sie hielten sich im Iran auf, wo die

Kämpfer ihre Familie besuchen konnten.

Wie hast Du den kurdischen Aufstand, die Intifada im Frühling 1991 erlebt?

P: Ich sollte falsche Ausweise für das Zentralkomitee der KP besorgen, ich war vor dem Aufstand sowohl in Suleymania wie in Kirkuk, niemand hat so einen Aufstand erwartet, denn der Widerstand war ja ziemlich zerschlagen. Man hat höchstens mit Unruhen und vielleicht einer Änderung im Regime gerechnet. Deshalb haben wir erst hauptsächlich über eine Reorganisation der Peschmergas nachgedacht. Daß die Leute in den Städten einen Aufstand machen, kam ziemlich unvorbereitet.

Nach Suleymania wurde für nur zehn Tage Kirkuk befreit. Zwei Stunden danach war ich in der Stadt. Dort war extrem viel Militär stationiert, schließlich sind in Kirkuk große Ölquellen. Die Armee hat von allen Seiten die Stadt bombardiert. Es war ganz normal, daß du den Luftdruck der Explosionen im Gesicht gespürt hast. Ich habe mit einem IFA-Laster Lebensmittel für die Peschmergas gesammelt. Ein Erlebnis werde ich mein Leben lang nicht vergessen: Ich hatte von einem Mann gekochte Hähnchen gekriegt, und wir hatten uns kurz unterhalten. Als ich ein paar Meter weitergegangen war, wurde er von einer Granate zerissen.

Warst Du weiter an den Kämpfen beteiligt?

P: Ja, ich habe die Peschmergas zu einem großen Militärlager gebracht. Ich kannte die ganzen Gebäude, weil mein Bruder dort stationiert gewesen ist.

Ich bin dann mit einem kleinen Raketenwerfer zum Flughafen gefahren und war auch bei den Kämpfen um ein Soldatenviertel beteiligt, das wir bis zuletzt nicht erobern konnten. Später war ich dabei, als die Geheimdienstzentrale gestürmt wurde.

Es war für alle von uns ein Schock; die Unterlagen des Geheimdienstes zu sehen. Wer ermordet, gefoltert oder nur überwacht wurde, war genau dokumentiert. Kollaborateure hatten zwar schon einiges verbrannt, aber ich kenne jetzt alle namentlich, die mich gefoltert und bespitzelt haben.

Was sind jetzt, nach der Befreiung, die wichtigsten Forderungen für die kurdischen Frauen?

Wir müssen gleichberechtigt am Wiederaufbau Kurdistans teilnehmen können. Der Analphabetismus muß bekämpft und die Frauen politisiert werden. Sie sollen raus aus den Häusern kommen können und am wirtschaftlichen Leben partizipieren. Die frauenfeindlichen Gesetze müssen abgeschafft werden und wir brauchen als erstes die gesetzlich verankerte Gleichheit für die Frauen.

Besonders problematisch ist die Lage der Anfalwitwen, ihnen muß besonders dringend wirtschaftlich und sozial geholfen werden, damit sie eigene Perspektiven entwickeln können.

Was denkst du heute, zwei Jahre nach der Befreiung über die Lage der Frauen?

Ich habe für ein freies Kurdistan und einen befreiten Irak gekämpft. Ich hätte nie erwartet, daß diese Freiheit nicht für Frauen gelten würde. Bis jetzt hat diese Freiheit eher Ungerechtigkeit, Rückschritt und sogar Terror zur Folge. Der kurdische Widerstand war sehr stark bestimmt

durch den Kampf gegen die Diktatur der Baath-Partei, hat aber kaum soziale Konzepte entwickelt. Das führt unter anderem jetzt zu diesen Problemen. Ich möchte das an einem Beispiel verdeutlichen: In Bezug auf Frauen war die Sozialpolitik der Baathisten in den siebziger Jahren relativ fortschrittlich. So war beispielsweise die Mehrehe verboten.

Im kurdischen Regionalparlament sitzen jetzt wieder Männer, die mit mehreren Frauen verheiratet sind. Dafür habe ich nicht gekämpft. Von der kurdischen Demokratie hätte ich nicht erwartet, daß sie sich so rückständig entwickeln würde.

Als Reaktion auf diese Entwicklung sollten alle Frauengruppen der verschiedenen Parteien, auch wenn sie sich nicht zusammenschließen wollen, zumindestens in Zukunft eng zusammenarbeiten. Von der PUK und der PDK sitzen ein paar Frauen im Parlament, allerdings viel zu wenige, die gesetzliche Initiativen vorbringen könnten. Für uns gäbe es dann die Möglichkeit, sie öffentlich zu unterstützen.

Ein großes Problem ist aber, daß die Regierung die Islamisten nicht provozieren will. Daher haben solche Versuche jetzt wenig Chancen.

Die Attacken gegen Frauen scheinen ein akutes Problem zu sein. Wie stellen sie sich für Euch dar?

P: Momentan gibt es eine Art Terrorwelle gegen Frauen, wegen sogenannten Ehrensachen zum Beispiel. In den Collective Towns, aber auch in Suleymania sind schon Frauen erschossen worden. Eine Witwe mit drei Kindern, deren Mann während der Anfal-Kampagne ermordet wurde, ist getötet worden, weil sie öffentlich angekündigt hatte, daß sie wieder heiraten wolle. Wir wollten mit den PUK-Frauen gegen diesen Terror eine Kampagne starten und Flugblätter schreiben. Die haben aber gesagt, daß sie da nichts unternehmen könnten. Vermutlich hätten diese Frauen ein solches Schicksal als Kollaborateure verdient, denn es würde Gerüchte geben, daß seien Frauen, die mit der Baath-Regierung zusammengearbeitet hätten. Wir haben uns strikt gegen diese Einschätzung gewehrt. Pistolen und Selbstjustiz können ordentliche Gerichte niemals ersetzen.

Mit den Frauen, die im Parlament sitzen, haben verschiedene Frauengruppen die Gesetzesvorlage für ein emanzipatorisches Scheidungsrecht entworfen. Als diese dann von einer Frau vorgestellt wurde, haben die männlichen Parlamentarier nur gelacht. Diese Frau haben sie regelrecht ausgelacht; "Was erzählst Du da", haben sie gerufen, "lebst Du denn nicht in dieser Gesellschaft"? Du siehst, es liegen noch sehr viele Aufgaben vor uns. Gerade die Frauen, die damals aktiv am Befreiungskampf beteiligt waren, können sich jetzt nicht zurückziehen.

(*) Das Interview führte Oliver Piecha, Mitarbeiter von WADI e.V. im Spätherbst 1993 in Suleymania, Irakisch-Kurdistan. Der Übersetzer sprach deutsch.

(1) Die sogenannte Anfal-Kampagne war der Höhepunkt der Vernichtungspolitik der irakischen Regierung gegen die kurdische Bevölkerung. Tausende von Dörfern wurden zerstört; ca. 250 000 Menschen "verschwanden". Die Stadt Halabja wurde im Rahmen dieser Kampagne mit Giftgas aus bundesdeutscher Produktion bombardiert.

Sê Navdarên Kurd û Banga Jinên Kurd

D. Gulê

Dî 09.09. 1984'an Yılmaz Güney li Parisê, 22.10.1984'an Cigerxwin li Stokholmê, 31.10.1984'an da ji Qanatê Kurdo li Stokholmê ji welatê xwe dîr, mala xwe barkirin û ji nav gelê Kurd û cihanê çûn, gihîştine ser heqîya xwe.

Mîrov nîkare bêje êdî ewana li ser cihanê najin. Kesên ku li pey xwe ji bo gelan û mirovayetiye tiştên baş nabêlîn, ewana zûtirkê va di nav gel wunla dibin, an ji bona xirabîyan her nîmûne têne nîşandanê.

Ev her sê ewladên Kurd yê zîrek û tîgîştî, iro ji her di nav dilê me da dijîn. Kar û berhemên wana her roj di nav cihanê da belav dibê. Bê gotin ewana her tim serbilindîya me nîn. Yek di warê sinemayê, yek di warê edeb û tora Kurdan, yê din ji di warê zman û pîsporiya zmanê Kurdi da keda xwe rijandine û ji me ra mîrasek baş hiştine. Iro li ser hingeha wana ku danine çand, huner û zmanê Kurdi her ber bi pêş diçe.

Ew her sê zanayên Kurd, di warê navnetewî da her tim biratiya gelan dane pêş xwe. Ji bo aşîti, birati û wekhevî her bi dilsozi xebitin, da ku ji bona gelê me yê bîndest û belengaz dostan peydabikin.

Lê pîr mîxabîn ku pey ewqas hewl û xebatên wana iro ji di nav gelê Kurd û gelên cînar da pîreyekî li ser himê wekhevî û birati hîn pêknehatiye. Iro ji li ser gelê me şereki bêhempa tê ajotinê. Gelê me di pêlekana sed sala bîstan ya dawiyê da ji rû bi rûyê qetlîamê mezin da ye.

Iro li ser rûyê erdê gelên ku tev dijîn, rîyek rast û dirûst peyda dikin, da ku di nav aşîtiyê da bi hevra bijîn. Divê neyarên me ji gor şertên cihanê ku tê da derbas dibin bîdine her çavan. Gor wan şert û şîrûtan gav bavêjin. Ji vê rê û olaxan tu kar û xebat nîkare pîrsa Kurdan çareserbike. Bi şer û dew, bi çek û silah, bi zor û çewisandinê va tu pîrs helnabin.

Jinên Kurd her tim bangê jinên gelên cînar dikin ku pêşîya hovîtiyê rawestin, nebelîn kurên wan bibin qatîl an ji lawên xwe neşînine mirinê. Werin mîl bîdine hev, ev şerê neheq û kirêt rawestînin. Em li ser rîya birati, wekhevî, damokrasi û aşîtiyê ku deh sal herê ev hersê ewladên Kurd yê çalak ji meşandin, her kar dikin. Ji bo biranîna wana carek dinê ji daxwaza xwe pêşkêşî raya giştî dikin.

Her pîrs û pîrgîrek di qurna me da bi dan û sitandinê va divê bê çareserkirinê. Heke em destê hevdu bigrin, eger di seranserê cihanê da mirovhez, demokrat û aşîtxwaz hildine cem xwe, em dikarin pêşîya vê çûyina nebaş bigrin. Tu caran birne-

kî ku di şer da serketin nîne. Her du gel ji para xwe di malwêrani, xirabî û xîzaniyê da wê hildin. Berê pêşin em jin, dê û xwişk divê pêşberî şer û neheqîyan rawestin.

Guh nedine derewên nijadperestan!

Pîşt nedine siyaseta wanê çewt û xirab!

Azadi, demokrasi û wekhevî bo me hemûyan, bo hemû gelan!

"Dewlet usa kiriye ku sitar dî kesi da nehiştiye"

Ji ber zor û zulma dewleta Tirk, gelê Kurd ji axa bav û kala koç dîke û berê xwe dide bajarên Tirkîyê. Hinek ji wan ji tevi malbatên xwe terka welat dane û hatine İzmirê û li wir ci û war bûne. Yek ji wan ji Gulê ye. Nûçevana me ya İzmirê bi Gulê ra sohbetek çêkar. Em li jêr vê sohbetê neşur dikin.

Jiyan: Bi kerema xwe, xwe ji bo xwendevanên me bide nasin.

Gulê: Ez sala 1952 li Agiri hatim dinê. Ji ber ku ez him qiz, him ji Kurd bûm, min di jiyana xwe da gelek tuda û tengasi dit.

Hûn ji dizanan ku di Kurdistanê da rûmeta qiza ewqas tune ye. Ji ber vê yekê ez ji di jiyana xwe da gelek êşiyam. Westa ku bûm xama, wek gelek qizên Kurd min ji mêr kir. 22 sal ez li Mîlazgirê hûme kebanîya mala xwe. Lê gelek cara, min ji weki piraniya jinên Kurd, lédan xwar beta van salên nêzik. Lê êdi malxê min li min naxê, lê belê carna ne baş çêdibe, lê bîla ewqas ji bibe.

Jiyan: Zanina ku em dizanan, ji zivistanê vir da hûn hatine İzmirê. Sedem çi ye, ji bo çi hûn hatin İzmirê?

Gulê: Em bi rîza xwe nehatin. Ji par va leşkerê Romê gelek caran êriş anin ser gundê me. Ew, em di ber camiyê kom dikirin. Gelek heqeret li me dikirin, li nav mala me digeriyan, zexira me tev li hev dikirin, nav zexira tji xweli dikirin û nivinên me diqelaştin. Ev bûyerana gelek berde-wam kirin. Êdi usa bûbû ku me nivinên xwe ji ji erdê hilnedida.

Rojek disa êriş anin ser gund, em tev li ber camiyê kom kirin. Carek min dit ku li ali mala me dû radibe. Ez wi ali da reviyam, lê leşkeran min dan ber gullan û ez disa para vege-riyam. Westa ku leşker ji gund derketin, em ber bi mala çûn û rasti ecêbek giran hatin. Mala me û malên çend gundiyan dişewitîn û di nav agir û dû da mabûn. Min hewl da ku hinek eşyayên malê xilas kim, lê çi feyde, hemû şewitibûn.

Jiyan: Piştî ku mala we şewitîn, we çi kir?

Gulê: Ez û malxê û malbata wi, em rûniştin û şewirîn: "Îro mala me şewitandin, sibê ji wê me bikujin." Ji ber vê yekê me nivinên xwe li erebeki bar kir û em hatin İzmirê.

Em zef razi ne ji heval û hogir û dosta ku em li vir ebidandin. Ev 5-6

meh e em di malê da diminim. Zarê tiyê min li vir bûn, eqrebayê me ji hebûn, ew me li vir sitrandin. Me gelek tuda û cefa kişand.

Jiyan: Tu biharê disa çûyi gund. Ji bo çi çûyi gund? Dema ku tu di gund bûyi, esker disa êriş anin ser gund û xaniya şewitandin?

Gulê: Ez ji bo mala me çûm gund û li wir çendek mam. Min kilita xani danibû mala cinarek. Gava ku çûm, kevanya malê kilita xani da min. Min bi dilek safî kilît hilda û serê sibê ez çûm ber malê ku çî bibinim; min dit ku xani hilweşandine.

Jiyan: Tu dizani ku kî xani hilweşandî bû?

Gulê: Belê. Li gundê me, vê biharê du heb meriv hatine kuştin ku digotin ew ajan in. Di pey ra eşira wan ji bûne qoruci. Çawa ku ew bûne qoruci, êriş anine ser gundiyan me û gelek heqeret li wan kirine. Di wê demê da xaniyên me ji hilweşandine.

Gava ku ez çûm gund, qoruci rûniştibûn, taştê dixwarin. Min got, "We çima xaniyê me şewitandin?" Lê ew bersiv nedan.

Jiyan: Pey vê bûyerê te çi kir?

Gulê: Min got, "Ev qoruci mala min şewitandin, wê sibê mêrê min ji bikujin." Ji ber vê yekê êdi min hes

nekar ez li wir biminim û ez hatim li vir.

Jiyan: Rewşa te ya vira çawa me?

Gulê: Rewşa me ya vira hûn dibînin. Em di vi koxê han da idara xwe ya roj bi roj dikin. Malxê min nikare bixebite. Lawikê minê 15-16 salî dixebite û idara me dîke.

Ez ji kerba nexweş ketim. Emelet bûm. Ez li dor cinar dinbêrim, yekî ku derdê xwe jê ra bêjim tune. Lewra ziman tune, edet û tora me wek hev ninin. Ji ber vê ji mayina min a li vir, ji bo min wek girtixane ye.

Jiyan: We ekin û dewarên xwe çawa kir?

Gulê: Westa ekin çûne, biçer ber-dane nava ekinê me û ew çinine. Me ekinê xwe nivikari dabû. Para şirikê me dane, lê para me ji ji xwe ra birine. Usa kirine ku sitar tu kesî da nehiştine.

Çend roj ewil, yekî mala xwe biribû Patnosê. Çûne ew anine gund, bi dara lëxistine û ew kuştine û paşê ji dane ber gulla û tivingek û çend bombe dane ber û gotine "Me terorist kuşt." Bi darê zorê mal didin barkirin. Dest didin ser milk û malên xelkê.

Jiyan: Tu jiyana li vir çawa dibîni? Kurdên nas ku li vir dijîn, rewşa wana çawa dibîni?

Gulê: Ezê çawa bibinim? Pir zor e. Meriv mehek ji xwe ra çare dibîne yan ji nabîne. Lê ji hev ra baş in. Westa ku em hatin, me dit ku li vir alikari didin hev. Ji hev ra baş in, lê derdê risqê zarokan zor dide wan. Li vir, yê ku naxebite birçî dimine. Ev ji tedayek zor e.

Eylem Haberleri - Eylem Haberleri - Eylem Haberleri

Devletin ırkçı-şoven politikasını yurtdışında da uygulayanlar var!

Zelal Onur

18 Eylül günü Dortmund'da Dünya Çocuk Günü kutlamaları yapıldı. Kutlamalara Dortmund KOMJIN Komitesi ve HEVALTI Derneği olarak biz Kürtler de katıldık.

Sabah saatlerinde bize ayrılan masaların üzerine yayınlarımızı dizmek ve kontraplaklardan yapılmış duvarlara fotoğraf sergimizi asmak üzere gittik.

Henüz serginin ilk fotoğraflarını asmaya başlarken, Türk Kültür Merkezi'nden gelen temsilciler bize yaklaşarak "Ne bu Kürdistan? Irak için mi kullanıyorsunuz bu kelimeyi, yoksa Türkiye için mi?" dediler. Kürdistan kelimesinin her iki ülke için de kullanıldığını söyleyince çileden çıkmış bir tavırla, "Irak'ı böldünüz, şimdi bizde mi sıra? Niçin bölücülük yapıyor, bizim güzel Türkiye'mizi bölüyorsunuz?" deyince bizler de kendilerine Almanya'yı örnek verdik. Almanya'da "Ülkem Türkiye, ben Türküm" dediklerinde Almanya'nın bölünüp bölünmediği konusunda bize cevap vermesini istedik. "Almanya'da anadil dersi hakkını kullanmakla, yahut kültürel alanlarda Türkler belli etkinlikler yapınca -ki bu haklarını yıllardır kullandıklarını da hatırlattık- Almanya bölünüyor mu?" sorumuza ise, "Biz Almanya'dan toprak istemiyoruz ki, Almanya sınırları içinde bir Türkiye olduğunu iddia etmiyoruz" dediler. "İyi, güzel" dedik, "Siz buraya nasıl göçtüyseniz, Anadolu'ya da öyle geldiniz ve oradaki halkın topraklarına el koyarak değil hak vermek, onları köleleştirdiniz ve şimdi de kendinizden başkasının milliyetinden sözetmesine tahammül edemiyorsunuz. Bizim ülkemizin adını vermemiz ve halkımızın durumunu sergilememiz Türkiye'yi bölmek için değildir. Sizin gibi bizler de Almanya'da dernekler kütüğüne kaydedilmiş dernekler olarak, kendi çalışmalarımızı sergilemek istiyoruz. Bizi rahat bırakın!" dediğimizde de, "Biz şimdi organizatörlerden bunun hesabını sorarız, resmi devlet olarak adı geçmeyen ve bilinmeyen bir ülke adına, Türkiye'yi bölmek isteyenlere nasıl masa verirler! Biz bunun hesabını şimdi sorarız" diyerek gittiler.

Biz fotoğraflarımızı asmaya devam ettik. Tabii bu arada öğrendik ki onlar da fotoğraf sergisi ile Türkiye'nin çocuklar için cennet bir ülke olduğunu göstermeye özen göstermişler. Türkiye'nin Türk çocukları için cennet olup olmadığı elbette ki tartışılacak bir konu ama, Kürt çocukları için de cehennem olduğu ortada! Demek ki sorun sadece Kürdistan kelimesiyle Türkiye'yi bölmeye değilmiş, Türkiye'nin çocukları için cennet olması yalanını da bizim fotoğraflar ortaya koyuyordu.

Organizatörlerin onların bu iddia ve getirdikleri gerekçelerin kendileri için bir anlam ifade etmediğini, Türklerin kendi dışlarındaki milliyet ve azınlıkları kabul etmeleri gerektiği, bu günün tüm dünya çocuklarına ait olduğunu, her çocuğun yaşamının insanlar için değer olması ve hakkının korunması gerektiğini dile getirerek, düşmanlıktan öte birbirlerinin haklarına saygı gösteren her grup ve derneğin orada yer alabileceğini anlatmaya çalıştılar. Biz bu tartışmanın dışında tutulduk.

Tekrar geldiler, tekrar tartıştılar ve bize bu kez "Maşasınız, yabancılar sizi bize karşı kızdırıyor, Türkiye'yi bölmek için para veriyor" diyerek bir provake ortamı yaratmak istediler. Kendilerine bu ithamlarının çok aşağılayıcı olduğunu ve halklararası dostluğun bu tür ithamlarla giderek düşmanlığa dönüştürüldüğünü, Türk Kültür Merkezi'nin, Türk Konsolos-

luğu ve Almanların finansiyel yardımıyla kurulmuş olduğunu ve ayakta durduğunu hatırlatarak, niçin bizim kendilerini aynı şekilde itham etmek için sözlerimize dikkat ettiğimiz üzerinde bir kez daha düşünmeye ve hareket etmeye davet ettik.

Kısacası eylem boyunca bu tartışmalar devam etti.

Günün anlamı gereği, tüm dernek ve partilerin oradaki temsilcileri, çocukların değişik bir gün yaşamaları, eğlenmeleri için değişik uğraşı ve oyunlar sundular. Saat 15.30 dolaylarında Hevalti-Çocuk Korosu'nun birbirinden güzel Kürçe türkülerle sunduğu programdan sonra, Amnesty International çalışanlarının imza kampanyasına katılmamız konusunda tekliflerini kabul ederek imza toplama başladık. Lise öğrencilerinin başlattıkları bu imza kampanyası, Hakkari'nin üç köyünden toplanıp gözaltına alınan 1000 kişi ile ilgiliydi. Türk hükümet güçlerinin bu insanları kamplarda işkenceye aldıkları ve çocukların da zulüm ve işkence altında ezildiklerini belirtiyor ve Türkiye'nin imzasını attığı uluslararası insan hakları sözleşmelerine bağlı olarak bu insanları serbest bırakması isteniyordu.

Çocuklarımız için cehenneme dönüştürülen ülkemizin durumunu kamuoyuna sunanın sadece bizler olmadığını görerek sevindik ve savaşı, ırkçılığı bir kez daha lanetledik.

Rejim karşıtlarına suikast düzenleme cesareti nereden geliyor?

Bêrivan Şahin

Iran Kürdistan Demokrat Partisi, kuşkusuz Kürdistanlı partiler arasında kadro düzeyinde, en çok şehit veren partidir. Ortaçağ politikalarıyla, terörist yöntemlerle, sözde müslümanlık naralarıyla halkı galeyana getirmeye çalışan terörist İran rejimi, bir taraftan ülkede bergün Kürt halkını kanını emerken, diğer taraftan bu parçadaki halkımızın en büyük meşru temsilcisi "Kürdistan Demokrat Partisi"ne yurt içinde ve dışında sabotaj, katletme gibi eylemler düzenlemektedir. Rejimin terörist eylem zinciri, son yıllarda had safhaya ulaş-

de sınırlı kalmıyor. Arjantin'de kısa bir süre önce katledilen 100 dolayında musevinin ölümü de, Molla-Rejimi'nin hanesine yazılmaktadır.

Peki, dünyanın bir çok yerinde, rejim karşıtı insanlara suikastler düzenleme cesareti nereden geliyor? Suçlular salt mollalar mı?

Her ne kadar mollalar bu katliamların asıl sorumluları iseler de, ona şu veya bu şekilde cesaret veren, rejimle ekonomik ve siyasi çıkarları nedeniyle işbirliği yapan, ona ödünler verenler de suç ortaklarıdır. Bu anlamda, Dr. Kasımlo'nun, Dr. Şerefkendi'nin ve diğer üst düzey elemanların ölümünden, Avusturya ve Al-

hukuksuzlaştırılmaya çalışılıyordu. Çünkü, Alman Devleti'nin ekonomik

Sadık Şerefkendi

çıkartları bunu gerektirmekteydi (!) Alman devleti de ekonomik çıkarı için uluslararası hukuku çiğneyerek katilleri koruma yoluna gitti.

Gelişmeler bu aşamadayken, biz Kürtler ne yapıyoruz? Neden mahkemeleri izleyip, Alman devletinin, kendi yasaları ile çelişen durumunu kamuoyuna duyurmuyoruz.

Bu konuda, Kürtlerin yeterli tavır takındıkları söylenemez. Kendi hakkımızı, kendimiz savunmazsak, kimden ne bekleyebiliriz? Herkes, her devlet kendi çıkarını en kararlı biçimde savunurken, biz kendimiz için gerekli çalışmaları yapmıyoruz. Bu, ne zamana kadar böyle devam edecek?

*Kendi hakkımızı, kendimiz savunmazsak,
kimden ne bekleyebiliriz?*

*Herkes, her devlet kendi çıkarını
en kararlı biçimde savunurken,*

biz kendimiz için gerekli çalışmaları yapmıyoruz.

Bu, ne zamana kadar böyle devam edecek?

manıştır. Değerli lider Kasımlo'yu, Viyana'da dünyanın gözü önünde katlettikten sonra, Dr. Şerefkendi ve arkadaşları da 1992 Eylül'ünde Avrupa'nın göbeğinde, Berlin'de katledildiler. Bunu, Ankara ve Bağdat'ta örgütün üst düzey yöneticilerine karşı girişilen diğer suikastler izledi. Rejimin terörist eylemleri, salt Kürtlerle

man hükümetleri de sorumludur. Kasımlo'nun katilleri, diplomat pasaportuyla Avusturya Hükümeti'nin ve polislinin bilgisi dahilinde ülkelerine dönebiller. Bu ise sözde "bağımsız-hukuk" devletinde gerçekleşiyordu. Hukuk devleti hukuksuzlaşuyordu.

Benzeri durum, Almanya'da da oynanmak isteniyor. İç ve dış kamuoyunun tepkilerinden ürken Alman Hükümeti, Dr. Şerefkendi ve arkadaşlarının öldürülmelerinden bir kaç gün sonra, katilleri yakalıyor; yıllardır Alman Devleti tarafından bir numaralı terörist olarak bilinen Kazım Durabi - ki Çakal Carlos'a benzetilirdi- ve diğer katiller hakkında savcılık dava açıyordu. Başlangıçta, basın ve yayının da etkisiyle hızlı bir şekilde sürdürülen duruşmalar, giderek bir "gönülsüzlüğe" dönüşüyordu. Neden? - Politik tercih (!) Ve Alman istihbarat üst yetkilileri, İran istihbaratından insanları kabul etmeye başlıyorlardı. Nedense, bu görüşmelerden sonra, bu ülkede de hukuk devleti

Fettah Abduli

Humayun Erdalan

JİYAN

Xwedi-Herausgeber: KOMJIN - Yekatiya Jmên Kurdistan /Verband der Frauen aus Kurdistan
Navnişan - Adresse: c/o HEVALTI, Robertstr. 5-7, 51103 Köln
Konto Nr: Deutsche Bank 24 27 136 BLZ: 370 700 60
Abone Koşulları: Yıllık, 15 DM